

กลุ่มโรคติดเชื้อเดงกี (ไข้เดงกี, ไข้เลือดออกเดงกี, ไข้เลือดออกซ็อกเดงกี) Dengue diseases (Dengue fever, Dengue haemorrhagic fever, Dengue shock syndrome)

กลุ่มโรคติดเชื้อเดงกี เป็นโรคติดต่อนำโดยแมลง โดยที่มี บุยลายบ้าน (*Aedes aegypti*) และบุยลายสวน (*Aedes albopictus*) เป็นพาหะนำโรคของกลุ่มโรคติดเชื้อเดงกี (Dengue diseases) ผู้ป่วยสามารถแพร่เชื้อสู่บุยลายที่มากัดได้ตลอดระยะเวลาของการ มีไข้ โดยทั่วไปอยู่ที่ประมาณ 2 - 5 วัน เชื้อไวรัสเดงกีจะอยู่ในตัว ของบุยนำไปติดอย่างชั้น โรคไข้เลือดออกเป็นโรคที่มีความรุนแรง ส่วนใหญ่จะทำให้เกิดภาวะเลือดออกหรือเกิดภาวะซึ่งกักจำกภาวะ น้ำเหลืองร้าว (Plasma leakage) เชื้อที่ก่อให้เกิดกลุ่มโรคติดเชื้อเดงกี คือ เชื้อไวรัสเดงกี (Dengue virus) ซึ่งเป็นไวรัสที่อยู่ในกลุ่ม Flaviviridae แบ่งออกเป็น 4 ชนิด⁽¹⁾ ได้แก่ ไวรัสเดงกีชนิดที่ 1, 2, 3, และ 4 นอกจากนี้กลุ่มโรคติดเชื้อเดงกี (Dengue diseases) ยังสามารถแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มอาการ ได้แก่ กลุ่มที่มีไข้เพียงอย่าง เดียว (Undifferentiated fever), ไข้เดงกี (Dengue fever), ไข้เลือดออกเดงกี (Dengue haemorrhagic fever), ไข้เลือดออกซ็อกเดงกี (Dengue shock syndrome) และ ไข้เลือดออกทำให้ เกิดภาวะแทรกซ้อนต่ออวัยวะ (Expanded dengue syndrome)⁽²⁾ แต่กลุ่มโรคติดเชื้อเดงกี (Dengue diseases) ที่รายงานมายัง ระบบเฝ้าระวังมีอยู่ 3 กลุ่มอาการ ประกอบด้วย ไข้เดงกี (Dengue fever) ไข้เลือดออกเดงกี (Dengue hemorrhagic fever) และ ไข้เลือดออกซ็อกเดงกี (Dengue shock syndrome)

ในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) สำนักระบบวิทยา ได้รับ รายงานผู้ป่วยรวม 146,082 ราย เป็นผู้ป่วยไข้เดงกี 86,994 ราย ร้อยละ 59.55 ไข้เลือดออกเดงกี 57,661 ราย (39.47) และ ไข้เลือดออกซ็อกเดงกี 1,427 ราย (0.98) อัตราป่วย 223.28 ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต 154 ราย อัตราตาย 0.24 ต่อประชากรแสนคน และอัตราป่วยตายร้อยละ 0.11 วินิจฉัยเป็น DF 8 ราย DHF 40 ราย และ DSS 106 ราย เพศหญิง 73,301 ราย และเพศชาย 72,781 ราย อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง เท่ากับ 1 : 1.0 กลุ่มอายุ 10 - 14 ปี มีอัตราป่วยสูงสุด 676.67 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา ได้แก่ กลุ่มอายุ 5 - 9 ปี (440.36) กลุ่มอายุ 15 - 24 ปี (432.84) กลุ่มอายุ 25 - 34 ปี (234.46) กลุ่มอายุ 0 - 4 ปี (174.96) กลุ่มอายุ 35 - 44 ปี (129.38) กลุ่มอายุ 45 - 54 ปี (85.08) กลุ่มอายุ 55 - 64 ปี (69.67) และ กลุ่มอายุ 65 ปีขึ้นไป (38.76) (รูปที่ 1)

จากข้อมูลย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2554 - 2558) พบร่วม ปี พ.ศ. 2556 มีอุบัติการณ์การเกิดโรคสูงสุด 154,773 ราย เสียชีวิต 136 ราย รองลงมา คือ ปี พ.ศ. 2558 จำนวน 146,082 ราย เสียชีวิต 154 ราย (รูปที่ 2)

ในปี พ.ศ. 2558 จำนวนผู้ป่วยรวม 3 รหัสโรค มีจำนวน ผู้ป่วยสูงกว่าค่ามัธยฐาน 5 ปี ย้อนหลัง พบรการระบบสูงสุด (Peaks) ในเดือนสิงหาคม และเดือนพฤษภาคม และลดลง ในเดือนธันวาคม (รูปที่ 3)

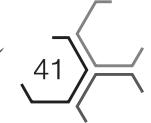
สัดส่วนอาชีพสูงสุด คือ นักเรียน ร้อยละ 43.26 รองลงมา ได้แก่ รับจ้าง (21.09) ในภาคrong (20.52) เกษตรกรรม (5.96) และงานบ้าน (2.91) ผู้ป่วยอาชีวอยู่ในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบล ร้อยละ 56.69 และอาชีวอยู่ในเขตเทศบาล (43.31) ผู้ป่วยได้รับการรายงานจากโรงพยาบาลชุมชนมากที่สุด ร้อยละ 41.36 รองลงมา คือ โรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป (33.38) โรงพยาบาลเอกชน/คลินิก (24.68) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบล (0.40) คลินิกราชการ (0.16) และโรงพยาบาลในเขต กรุงเทพมหานคร (0.01) โดยผู้ป่วยเข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยนอก ร้อยละ 35.78 และเป็นผู้ป่วยใน (64.22)

ภาคกลาง เป็นภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุด 329.57 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ ภาคเหนือ (201.09) ภาคตะวันออก เลียงเนื้อ (167.51) และภาคใต้ (127.17) จังหวัดที่มีอัตราป่วย สูงสุด 10 จังหวัด คือ ยะลา 650.44 ต่อประชากรแสนคน รองลง มา ได้แก่ เพชรบุรี (623.23) ราชบุรี (519.78) ปราจีนบุรี (482.16) อุทัยธานี (474.98) กรุงเทพมหานคร (460.81) จันทบุรี (413.65) ตราด (403.82) อ่างทอง (375.48) และ ตาก (374.29) (รูปที่ 4)

สำนักระบบวิทยา ได้รับรายงานการสอบสวนโรคเฉพาะ รายของผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกเสียชีวิตและการระบบ รวม 135 เหตุการณ์ มีผู้ป่วยจากการสอบสวนโรครวม 190 ราย เสียชีวิต 104 ราย เป็นผู้ป่วยยืนยัน 65 ราย รักษาเป็นผู้ป่วยใน 168 ราย ในจำนวนนี้เป็นเหตุการณ์การระบบใหญ่ที่มีผู้ป่วยมากที่สุด 21 ราย เกิดขึ้นที่บ้านหนองเบญจ หมู่ที่ 7 ตำบลลูกกาสิงห์ อำเภอ เกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ระหว่างวันที่ 9 - 29 พฤษภาคม รองลงไป คือ 20 ราย เกิดขึ้นที่หมู่ 5 ตำบลแม่โรงยาน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ร้อยเอ็ด ระหว่างวันที่ 19 เมษายน - 21 พฤษภาคม นอกจากนี้ ยังพบผู้ป่วยจากการค้นหาเพิ่มเติมในชุมชนอีก 139 ราย ค่ามัธยฐานของระยะเวลาที่สอบสวนโรค หลังจากวันเริ่มป่วย ของผู้ป่วยรายแรก คือ 6 วัน

ข้อมูลทางห้องปฏิบัติการโดยกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์⁽³⁾

ปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ได้รับตัวอย่างเลือด เพื่อตรวจยืนยันการติดเชื้อไวรัสเดงกี รวม 1,477 ตัวอย่าง

ให้ผลบวก 896 ตัวอย่าง ร้อยละ 60.66 เป็นการตรวจหา antibody ต่อเชื้อไวรัสเดงกี ด้วยวิธี ELISA 1,292 ตัวอย่าง ให้ผลบวก 796 ตัวอย่าง (61.61) เป็นการตรวจสอบ พัฒนาระบบไวรัสเดงกีวิธี RT-PCR 1,863 ตัวอย่าง ให้ผลบวก 949 ตัวอย่าง (50.93) โดยพบ Dengue ชนิดที่ 1 (DEN1) ร้อยละ 18.9 ชนิดที่ 2 (DEN2) ร้อยละ 15.3 ชนิดที่ 3 (DEN3) ร้อยละ 32.6 และชนิดที่ 4 (DEN4) ร้อยละ 33.1 ทั้งนี้พบผู้ป่วยที่ติดเชื้อร่วม ระหว่าง ชนิดที่ 1 และ 3 (DEN1และDEN3) ร้อยละ 0.2

เอกสารอ้างอิง

1. [www.who.int\[internet\] World Health Organization. Haemorrhagic fevers, viral. \[cited 2016 May 4\]. Available from: http://www.who.int/topics/haemorrhagic_fevers_viral/en/](http://www.who.int/internet/WorldHealthOrganization/Haemorrhagicfevers,viral)

2. [www.who.int\[internet\] World Health Organization, Regional Office for South-East Asia. Comprehensive guidelines for prevention and control of dengue and dengue haemorrhagic fever. Revised and expanded edition. \[cited 2016 May 4\] Available from: http://203.90.70.117/PDS_DOCS/B4751.pdf](http://www.who.int/internet/WorldHealthOrganization,RegionalOfficeforSouth-EastAsia.Comprehensiveguidelinesforpreventionandcontrolofdengueanddenguehaemorrhagicfever.Revisedandexpandededition.[cited2016May4]Availablefrom: http://203.90.70.117/PDS_DOCS/B4751.pdf)

3. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ รายงานประจำปี 2558. [เล่มที่ 21 กรกฎาคม 2559] เข้าถึงได้ที่: <http://www.dmsc.moph.go.th/userfiles/files/nih.pdf>

ผู้เรียบเรียง

ชนิต รัตนธรรมสกุล
บรรณาธิการวิชาการ
นพ. รวม บัวทอง

